

STORTINGET

Innst. 452 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:290 S (2020–2021)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Per Olaf Lundteigen, Jan Bøhler og Ole André Myhrvold om statlig delfinansiering av det arbeidet som Maridalens Venner i Oslo gjør for å realisere den statlige vedtatte forvaltningsplanen for Maridalen landskapsvernområde

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å sikre statlig delfinansiering over Klima- og miljødepartementets budsjett av det arbeidet som den ideelle organisasjonen Maridalens Venner i Oslo utfører for å realisere den statlige vedtatte forvaltningsplanen for Maridalen landskapsvernområde.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Espen Barth Eide, Ruth Grung, Else-May Norderhus og Runar Sjøstad, fra Høyre, Liv Kari Eskeland, Stefan Heggelund, Aase Simonsen og Lene Westgaard-Halle, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Gisle Meininger Saudland, fra Senterpar-

tiet, Sandra Borch og Ole André Myhrvold, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Venstre, lederen Ketil Kjenseth, fra Kristelig Folkeparti, Tore Storehaug, og fra Miljøpartiet De Grønne, Per Espen Stoknes, viser til at Maridalen ble vernet som landskapsvernområde 31. august 2001, under navnet Maridalen landskapsvernområde. Komiteen viser til at formålet med vernet er:

«(...) å bevare det vakre og egenartede natur og kulturlandskapet i Maridalen som helhet, med særpreg fra tidligere tiders jordbrukslandskap og med de biologiske, geologiske og kulturhistoriske elementer som bidrar til å gi området dets verdifulle karakter.»

Komiteen viser til at det med basis i verneforskriften er vedtatt en forvaltningsplan som inneholder nærmere retningslinjer for forvaltningen av området. I denne forvaltningsplanen legges det blant annet vekt på tiltak for å unngå gjengroing i noen områder. Komiteen viser til at følgende typer tiltak er prioritert:

- Nødvendige tiltak for å ikke tape verneverdi. Eksempelvis tiltak for å rydde og vedlikeholde verdifulle områder som er under gjengroing, ved rydding og slått eller beiting.
- Korrekte tiltak på bakgrunn av eksisterende kunnskap som er relativt enkle å gjennomføre, som rydding av steingjerder etc.
- Tiltak for å forbedre og tilbakeføre, eksempelvis stell og reetablering av alleer og trær som er karakteristiske i landskapet.
- Enkle tiltak som kombinerer hensynet til friluftsliv og kulturminner.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at det er statsforvalteren for Oslo og Viken som har ansvar for oppfølgingen av forvaltningsplanen. Statsforvalteren/fylkesmannen har over år samarbeidet med Maridalens Venner i dette arbeidet. Arbeidet til Maridalens Venner har vært støttet gjennom en årlig bevilgning fra Oslo kommune. Flertallet mener Maridalens Venner, som en frivillig organisasjon, spiller en viktig rolle. Flertallet vil anerkjenne det arbeidet Maridalens Venner gjør for å realisere forvaltningsplanen.

Komiteen mener det er viktig for videre oppfølging av hele forvaltningsplanen at arbeidet til Maridalens Venner kan videreføres.

For øvrig viser komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti til forslag til revidert nasjonalbudsjett av 11. mai 2021, hvor det foreslås å bevilge 400 000 kroner til Maridalens Venner, slik at arbeidet med forvaltningsplanen kan videreføres.

Komiteen viser ellers til brev av 27. april 2021 fra statsråd Sveinung Rotevatn. Brevet er lagt ved innstillingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at Maridalen ble vernet som landskapsvernområde med tilhørende forskrift ved kongelig resolusjon 31. august 2001, under navnet Maridalen landskapsvernområde. Formålet med vernet er:

«(...) å bevare det vakre og egenartede natur og kulturlandskapet i Maridalen som helhet, med særpreg fra tidligere tiders jordbrukslandskap og med de biologiske, geologiske og kulturhistoriske elementer som bidrar til å gi området dets verdifulle karakter.»

Flertallet viser videre til at Fylkesmannen i Oslo og Akershus den 16. januar 2002 vedtok Forvaltningsplanen for Maridalen med nærmere retningslinjer for forvaltningen av området, med bakgrunn i verneforskriften kap. VII.

Under kapittel om skjøtsel av området heter det i innledningen til forvaltningsplanen:

«Maridalen byr på et godt bevart kulturlandskap, men det er likevel et kulturlandskap som på flere punkter er forringet gjennom de siste 30–40 årene.

Bygninger og gardsanlegg er revet, betydelige arealer dyrket mark (1000 til 1200 dekar) er tilplantet med granskog og tidligere beitemark er i ferd med å gro igjen.»

Flertallet merker seg at forvaltningsplanen vektlegger tiltak for å unngå gjengroing i noen områder, og at følgende typer tiltak er prioritert:

- Nødvendige tiltak for å ikke tape verneverdi. Eksempelvis tiltak for å rydde og vedlikeholde verdifulle områder som er under gjengroing, ved rydding og slått eller beiting.
- Korrekte tiltak på bakgrunn av eksisterende kunnskap som er relativt enkle å gjennomføre som rydding av steingjerder etc.
- Tiltak for å forbedre og tilbakeføre, eksempelvis stell og reetablering av alleer og trær som er karakteristiske i landskapet.
- Enkle tiltak som kombinerer hensynet til friluftsliv og kulturminner.

Flertallet merker seg at skjøtselstiltakene for det meste vil gå ut på å rydde og åpne områder som er i ferd med å gro igjen. Beiting kan mange steder være vanskelig å gjennomføre på grunn av drikkevannbestemmelser, og det er derfor foreslått at relativt store områder holdes åpne ved rydding og slått.

Flertallet viser til at noen få historiske produksjonselementer fra jordbruksdriften foreslås restaurert gjennom forvaltningsplanen. Dette gjelder for eksempel lauvingstrær og slåtteeenger. Flertallet merker seg at verneforskriften ikke direkte hjemler tilbakeføring til tidligere tilstand, for eksempel åpning av tilplantede arealer som tidligere var dyrket. Det går likevel frem at det er ønskelig at noen slike områder tas i bruk til jordbruksformål igjen, men at dette avhenger av om grunneier er interessert i å drive arealene som jordbruk, og om drikkevannsmyndighetene godkjenner dette.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at Maridalens Venner har satt i gang skjøtsel av spesielt verdifulle lokaliteter, og har utarbeidet flere skjøtelsesplaner. Disse, samt Maridalens Venners engasjement for verdifulle områder er nevnt flere ganger i forvaltningsplanen.

Disse medlemmer viser til at Statsforvalteren i Oslo og Viken, tidligere Fylkesmannen i Oslo og Akershus, har ansvar for oppfølgingen av forvaltningsplanen og har over år samarbeidet med Maridalens Venner i dette arbeidet. Dette arbeidet har for øvrig vært støttet gjennom en årlig bevilgning fra Oslo kommune. Disse medlemmer viser videre til at Oslo kommune eier store arealer og mange gårdsbruk i Maridalen. Bakgrunnen for dette eierskapet er den strenge drikkevannsforskriften for Oslos drikkevannskilde. Disse medlemmer merker seg imidlertid at bevilgningen fra Oslo kommune til Maridalens Venner er kraftig redusert for 2021.

Disse medlemmer vil påpeke at når forvaltningsplanen har hele 9 referanser til Maridalens Ven-

ner, er det klart at denne frivillige organisasjonen har en viktig rolle. Det er, slik disse medlemmer forstår det, allment anerkjent at Maridalens Venner gjør en meget god jobb for å realisere forvaltningsplanen. Det er derfor, etter disse medlemmers syn, avgjørende viktig for videre oppfølging av hele forvaltningsplanen at arbeidet til Maridalens Venner kan videreføres. Dette er et meget godt eksempel på at en organisasjon som representerer frivillig sektor, kan delta i forvaltningen av statlige vedtatte verneområder.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å sikre statlig delfinansiering over Klima- og miljødepartementets budsjett av det arbeidet som den ideelle organisasjonen Maridalens Venner i Oslo utfører for å realisere den statlig vedtatte forvaltningsplanen for Maridalen landskapsvernområde.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vil vise til støtteordninger som allerede finnes for denne typen frivillig arbeid på Klima- og miljødepartementets budsjett. Disse medlemmer mener det er viktig å prioritere støtte til frivillige organisasjoner som jobber for å ta vare på våre verneområder.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å sikre statlig delfinansiering over Klima- og miljødepartementets budsjett av det arbeidet som den ideelle organisasjonen Maridalens Venner i Oslo utfører for å realisere den statlig vedtatte forvaltningsplanen for Maridalen landskapsvernområde.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:290 S (2020–2021) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Per Olaf Lundteigen, Jan Bøhler og Ole André Myhrvold om statlig delfinansiering av det arbeidet som Maridalens Venner i Oslo gjør for å realisere den statlige vedtatte forvaltningsplanen for Maridalen landskapsvernområde – vedtas ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 18. mai 2021

Ketil Kjenseth

leder

Lars Haltbrekken

ordfører

**DET KONGELEGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT**

Statsråden

Energi og miljøkomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Dykkar ref

Vår ref
21/1246-

Dato
27. april 2021

Vedr. representantforslag 290 S (2020-2021) Om statlig delfinansiering av det arbeidet som Maridalens venner i Oslo gjør for å realisere den statlige vedtatte forvaltningsplanen for Maridalen landskapsvernområde

Eg viser til brev 19. april 2021 frå Stortingets energi- og miljøkomite om representantforslag frå stortingsrepresentantane Per Olaf Lundteigen, Jan Bøhler og Ole André Myhrvold om statleg delfinansiering av det arbeidet som Maridalens Venner i Oslo gjer for å realisere den statlege vedtekte forvaltningsplanen for Maridalen landskapsvernområde.

I Maridalen landskapsvernområde er det Statsforvaltaren i Oslo og Viken som er ansvarleg for forvaltninga av verneområdet. Det er derfor viktig at Maridalens venner har ein god dialog med dei om skjøtsel av området.

Kvart verneområde har ei forvaltingsstyresmakt. Forvaltninga av verneområda og oppfølging av forvaltningsplan, slik som i Maridalen, er ansvaret til forvaltingsstyresmakt. Frå budsjettet til Klima- og miljødepartementet blir midlane til skjøtsel og andre forvaltningstiltak i verneområda fordelt av Miljødirektoratet til dei ansvarlege for verneområda. Pengane blir fordelte etter ei vurdering av korleis dei oppfyller kriteria og prioriteringane i budsjettet. Den som er forvaltningsmyndigheit, det vil seie nasjonalpark- eller verneområdestyret, Statsforvaltaren eller kommunen, avgjer korleis arbeidet med skjøtsel og andre forvaltningstiltak skal gjennomførast. For ein del tiltak vert det leigd inn eksterne aktørar.

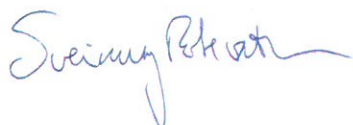
Maridalen er også eit av områda som er registrert som verdifullt kulturlandskap i Naturbase. Avgrensinga av det verdifulle kulturlandskapet følger stort sett avgrensinga for Maridalen landskapsvernområde.

Klima- og miljødepartementet har verkemiddel for å støtte frivillige organisasjonar sitt arbeid med å ta vare på natur og kulturmiljø. Det finnes til saman sju tilskotsordningar for dette. Felles for dei er at ein tildeler støtte etter søknad. Tilskot blir fordelt etter kriterium i tråd med vedtatt forskrift. Tilskotsordningane og kor og når ein kan søke blir gjort offentlege på Klima- og miljødepartementet sine sider kvart år i november, og gjennom departementets rundskriv for tilskotsordningar. Det er Miljødirektoratet og Riksantikvaren som tek i mot søknader og handsamar tildelingane, og som betaler ut tilskotet. Felles for tilskota er at dei går til konkrete prosjekt og arbeid som organisasjonane gjer. Tilskotsordningar der Maridalens Venner kan søke er:

- *Tilskot til tiltak i kulturlandskapsområde registrert som verdifulle kulturlandskap*
- *Tilskot til tiltak for ville pollinerande insekt, tilskot til verdiskaping naturarv*
- *Tilskot til trua arter*
- *Tilskot til trua naturtypar*
- *Tilskot til tiltak mot framande arter*
- *Tilskot til freda kulturminne i privat eige, kulturmiljø og kulturlandskap.*

Det ligg altså allereie i dagens ordningar til rette for at det kan bli gitt statleg delfinansiering til Maridalens venner.

Med helsing

Sveinung Rotevatn

